



Briselē, 2019. gada 28. novembrī  
(OR. en)

14347/19

SOC 761  
EMPL 575  
EDUC 460  
JEUN 136  
ECOFIN 1057

## PIEZĪME

---

Sūtītājs:	Nodarbinātības komiteja
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja
Temats:	<i>EMCO</i> pārskats pār Garantijas jauniešiem īstenošanu – galvenie vēstījumi apstiprināšana

---

Pielikumā pievienoti galvenie Nodarbinātības komitejas (*EMCO*) nosūtītie vēstījumi par minēto tematu.

Konkrētām valstīm adresētie *EMCO* pārskata pār Garantijas jauniešiem īstenošanu secinājumi ir iekļauti dokumentā 14347/19 ADD 1.

Garantijas jauniešiem shēmu īstenošanas kopsavilkuma rezultāti ir iekļauti dokumentā 14347/19 ADD 2.

Skaitļi saistībā ar Garantijas jauniešiem shēmu pārraudzību ir iekļauti dokumentā 14347/19 ADD 3.

Pastāvīgo pārstāvju komiteja tiek aicināta ieteikt Padomei (*EPSCO*) 2019. gada 10. decembra sanāksmē apstiprināt *EMCO* pārskatu pār Garantijas jauniešiem īstenošanu.

## Galvenie vēstījumi par Garantiju jauniešiem

Kad *EPSCO* ministri 2013. gadā pieņēma Padomes Ieteikumu par garantijas jauniešiem izveidi, Nodarbinātības komitejai (*EMCO*) tika uzdots pārraudzīt tās īstenošanu.

2016. gadā un pēc tam atkal 2018. gadā *EPSCO* Padome apstiprināja galveno vēstījumu kopumu, ko *EMCO* bija sagatavojusi, balstoties uz veikto pārraudzību. Vēstījumos tika atzīmēta dalībvalstu stingrā apņēmība īstenot Garantiju jauniešiem un vajadzība šādu apņēmību saglabāt ilgtermiņā. Tika uzsvērts, ka liela nozīme ir spēcīgām partnerībām dalībvalstīs un ka izšķirīga loma ir valstu nodarbinātības dienestiem (VND). Iepriekšējos galvenajos vēstījumos arī tika uzsvērts, ka mainījusies vairāku dalībvalstu pieeja un ka tagad tās lielāku uzmanību pievērš prasmju pilnveidei un tādu jauniešu atbalstam, kurus ietekmē vairāki nelabvēlīgi faktori. Pasākumi, kas paredzēti jauniešiem, kas nemācās, nestrādā un neapgūst arodu, tiek uzskatīti par svarīgu problemātisku jautājumu daudzās dalībvalstīs, tomēr šī problēma ir mazāka tajās dalībvalstīs, kur ir ieviesti pasākumi, kas jauniešus stipri motivē reģistrēties Garantijai jauniešiem. Turklāt tika uzsvērts, ka daudzās dalībvalstīs trūkst visaptverošas stratēģijas attiecībā uz Garantijas jauniešiem īstenošanu.

*EMCO* kā daļu no daudzpusējās uzraudzības turpināja pārraudzību, 2019. gada oktobra pārskatā jo īpaši koncentrējoties uz stažēšanās piedāvājumu un programmu kvalitāti. Minētais pārskats (kura secinājumi par katru dalībvalsti ir iekļauti pielikumā) ir pamats, uz kura tika sagatavoti šie galvenie vēstījumi. Vēl šim dokumentam ir pievienota 2018. gada datu vākšanas rezultātā iegūtā informācija par katru dalībvalsti, kurai sākumā ir pievienots galveno rezultātu apkopojums ES līmenī.

## **Horizontālie secinājumi, kas izriet no 2019. gada pārskata par Garantijas jauniešiem īstenošanu**

Līdztekus tam, ka uzlabojas makroekonomiskā perspektīva, uzlabojas arī jauniešu situācija darba tirgū, ļaujot dalībvalstīm vairāk pievērsties darba tirgus vajadzībām un neaizsargātiem jauniešiem. Garantijas jauniešiem īstenošana dažādās dalībvalstīs, kā arī starp reģioniem dalībvalstīs ir atšķirīga. Dalībvalstis veica pasākumus, lai pastiprinātu agrīnas iekļaušanās un informēšanas darbības, lai integrētu pakalpojumus jauniešiem pēc vienas pieturas aģentūras pieejas vai lai pakalpojumus labāk koordinētu, un lai iesaistītu darba devējus un izveidotu partnerības ar visām svarīgākajām ieinteresētajām personām, jo īpaši lai nodrošinātu pievilcīgu un labi funkcionējošu profesionālo izglītību un apmācību. Gan preventīvi, gan aktivizēšanas pasākumi ir daļa no Garantijas jauniešiem dalībvalstīs. Dalībvalstis arī veica pasākumus, lai uzlabotu stažēšanas kvalitāti. Ir arī aktīvāka sadarbība starp nodarbinātības un sociālajiem dienestiem. VND ir uzlabojuši personalizēto pakalpojumu sniegšanu un tos labāk pielāgojuši darba tirgus vajadzībām.

Pārskats liecina, ka pasākumi, kas īstenoti saistībā ar Garantijas jauniešiem īstenošanu, sniedz rezultātus. Joprojām ir jārisina problēmas saistībā ar to, kā izstrādāt informēšanas stratēģijas un individualizētus pakalpojumus jauniešiem, kas nemācās, nestrādā un neapgūst arodu (*NEET*). Lielākajā daļā dalībvalstu vislielākais risks kļūt par bezdarbnieku vai nonākt *NEET* situācijā ir jauniešiem ar zemāku izglītības līmeni. Tādēļ daudzi pasākumi ir pārorientēti, lai pievērstos tieši visneaizsargātākajām grupām, piemēram, jauniešiem ar mazu darba pieredzi vai bez tās, ar migrantu izcelsmi vai veselības/sociālām problēmām, kuriem ir augsts risks nonākt ilgtermiņa *NEET* situācijā. Ņemot vērā to grupu īpatnības, kuras atrodas vistālāk no darba tirgus, vissarežģītākajos gadījumos varētu būt nepieciešams ilgāks sagatavošanās posms.

Dalībvalstis ir veikušas pasākumus, lai stiprinātu Garantijas jauniešiem piedāvājumus, sniedzot individualizētas iespējas un dažos gadījumos vairāk koncentrējoties uz agrīnu intervenci. Tiek ieguldīti centieni, lai mudinātu jauniešus sākt izglītību vai apmācību vai tajā atgriezties, kā arī lai piedāvātu viņiem piemērotu profesionālo orientāciju un vairāk iespēju nodarboties ar mācīšanos darbavietā un iegūt darba pieredzi. Vajadzīgi turpmāki centieni, lai pilnībā izmantotu prasmju vajadzību novērtējumu un prasmju prognozēšanas potenciālu. Garantijas jauniešiem shēmu turpmākajā izstrādē varētu atbalstīt preventīvākas pieejas nolūkā samazināt priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu.

Vairākas dalībvalstis ir izstrādājušas daudzsološas pieejas attiecībā uz **NEET jauniešu** apzināšanu un **informēšanu**, izmantojot inovatīvus saziņas un informēšanas rīkus (sociālos plašsaziņas līdzekļus, mobilās vienības, darbiniekus uz ielām, jaunatnes mediatorus), kā arī informācijas un komunikācijas tehnoloģijas, kas ļauj sasaistīt dažādas datubāzes ar mērķi atvieglot **NEET** identificēšanu un kartēt viņu vajadzības un pakalpojumu izmantošanu. Tomēr tādu piemērotu risinājumu rašana, ar ko tiek ievēroti datu aizsardzības noteikumi, daudzām dalībvalstīm joprojām ir šķērslis to centienos labāk sasniegt **NEET** jauniešus un cilvēkus no neaizsargātām grupām, kam visvairāk nepieciešami individualizētie pakalpojumi. Neraugoties uz šiem centieniem, to **NEET** jauniešu vai zināmu apakšgrupu (piemēram, neaktīvo jauniešu vai jauniešu, kas saskaras ar vairākiem šķēršļiem) īpatsvars, ko sasniegusi Garantija jauniešiem, dažās dalībvalstīs joprojām ir salīdzinoši zems.

Lielākajā daļā dalībvalstu Garantijas jauniešiem būtiska daļa ir bijusi spēcīga **partnerība** ar galvenajām ieinteresētajām personām shēmas izstrādē un īstenošanā. Sadarbība starp valsts iestādēm, kas atbild par Garantijas jauniešiem īstenošanu, un pakalpojumu sniedzējiem, kā arī starp dažādiem pārvaldības līmeņiem, ir uzlabota, bet dažos gadījumos to varētu uzlabot vēl vairāk. Ir palielinājusies integrēta vai koordinēta pakalpojumu sniegšana, piemēram, izmantojot vienas pieturas aģentūras, taču ir vajadzīgi turpmāki uzlabojumi nodarbinātības, izglītības un sociālo pakalpojumu koordinēšanā, lai jo īpaši atbalstītu neaizsargātos jauniešus.

Dažās dalībvalstīs tiek izstrādāti un regulāri atjaunināti **individuāli rīcības plāni**. Dažas dalībvalstis veic arī darba tirgus vajadzību novērtēšanu. Tomēr būtu jāturpina darbs, lai vēl vairāk uzlabotu VND efektivitāti, nodrošinot atbilstošu personāla daudzumu un palielinot viņu spēju sistemātiski piedāvāt personalizētas un individuālas konsultācijas un rīcības plānošanu atbilstīgi dažādiem darba meklētāju profiliem.

Lielākā daļa dalībvalstu pievēršas jautājumam par **piedāvājumu kvalitāti** Garantijas jauniešiem ietvaros. Dažas valstis par kvalitatīviem uzskata tādus piedāvājumus, kuru rezultātā izveidojas darba attiecības; citās vairāk uzmanības tiek pievērsts kvalitatīvas mācekļības un stažēšanās nodrošināšanai, priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas novēršanai un tālākizglītības veicināšanai. Dažas dalībvalstis definē "kvalitatīvus" darba piedāvājumus kā piedāvājumus, kas ilgst vismaz sešus mēnešus.

**Stażēšanās** tiek piedāvāta gan Garantijas jauniešiem ietvaros, gan plašākos aktīvas darba tirgus politikas ietvaros. Stažēšanās sistēmām visā ES ir tendence ievērojami atšķirties, un vairākos gadījumos joprojām ir jāuzlabo stažēšanās kvalitātes sistēmas principu ievērošana.

Dažās dalībvalstīs tika ieviesta **profesionālās izglītības un apmācības (PIA) programmu sertifikācija**, lai nodrošinātu to kvalitāti saskaņā ar Garantiju jauniešiem. Vairāki VND veic savus novērtējumus, lai nodrošinātu izglītības un apmācības programmu kvalitāti un efektivitāti.

Vēl viens jautājums, kas tika izskatīts pārskatā, attiecas uz Garantijas jauniešiem pasākumu un programmu finansējuma **ilgtspēju**, jo īpaši uz to atkarību no Eiropas Sociālā fonda un uz to turpināšanos pēc pašreizējā plānošanas perioda. Vairākos gadījumos būtu vajadzīga stratēģiskāka pieeja, kas mazāk atkarīga no *ad hoc* pasākumiem un projektiem.

Pieaug izpratne par to, cik svarīga ir spēcīga **pārraudzības un novērtēšanas** sistēma. Lai labāk novērtētu ietekmi, valstīm aktīvāk jāstrādā pie tā, lai uzlabotu savu spēju pārraudzīt to jauniešu galamērķi, kuri aiziet no Garantijas jauniešiem, un sekotu dalībnieku gaitām pēc aiziešanas no Garantijas jauniešiem. Dažas dalībvalstis izveido pārraudzības sistēmas, kas sasaista dažādus administratīvos datus, savukārt citās valstīs vēl jārisina datu aizsardzības jautājumi.

Dalībvalstis izmanto iespējas, ko sniedz dalībvalstu savstarpēja mācīšanās, Komisijas Strukturālo reformu atbalsta dienests un starptautiskās iestādes (tostarp ESAO), lai labāk izprastu *NEET* situāciju un pasākumu efektivitāti.